

O czynnościach Wydziału krajowego.

II.

(Ciąg dalszy.)

(Obacz Nr. 24. Dodatku osobnego z r. 1862.)

Stosownie więc do tego powinny być użytymi i tu przepisy istniejące w takich sprawach kommissyjnych dla kass rządowych, a mianowicie dla kass funduszu indemnizacyjnego: przeto będzie Kassa krajowa przychodząca do niej od Wydziału krajowego assygnacye na wpłaty lub wypłaty, które w niej bezpośrednio uskutecznione być nie mogą, za prostem indorsowaniem, pod kopertą przesłać powołanym do tego władzom rządowym, które w assygnacyi zawsze dokładnie wyrażone być powinny, t. j. Kassie Głównej krajowej w Krakowie, lub jednej z znajdujących się w kraju kass zbiorowych, albo jednemu z takichże urzędów podatkowych, a to bezpośrednio, w celu uskutecznienia wpłat lub wypłat na jej (Kassy krajowej) rachunek (rozumie się po należytem zarejestrowaniu w księgach).

Przez to urządzenie będzie:

1. obecny związek kassowy, i obecnie zachowany system rachunkowy mimo wejścia w życie nowej (krajowej) kassy w zupełności utrzymanym;
2. odpadnie konieczność wydawania ze strony Wydziału krajowego bezpośrednio rozporządzeń assygnacyjnych do którejkolwiek z istniejących w kraju kass rządowych;
3. zaprowadzona będzie najściślejsza kontrola, gdyż tym sposobem wejdą organa obrachunkowe, złożone z odpowiedzialnych, fachowo wykształconych i kaucyonowanych urzędników bezpośrednio i bez interwencji jakiegobądź innej assygnującej władzy w korespondencyę i takie stosunki, że Kassa krajowa jak najściślej kontrolować będzie kassy rządowe, a te nawzajem kassę krajową;
4. tok czynności będzie uproszczonym i przyspieszonym, ponieważ w ten sposób odpadną wszystkie zbyteczne pisaniny, przeselki pocztowe i niepotrzebne zwłoki, a więc osiągnięte tem będzie podług brzmienia obecnych przepisów kassowych i w duchu przytoczonego wyżej rozporządzenia ministeryalnego jak największe uproszczenie w toku czynności, przy utrzymaniu obecnego systemu, i przy ułatwieniu skutecznej podwójnej kontroli.

Kommissarze rządowi, a mianowicie p. Radea rachunkowy Prociński zwrócili uwagę na trudności zdaniem ich zachodzące przeciw proponowanej manipulacyi kassowej, którą przeciw zarzutom jego Delegowani Wydziału krajowego bronić usiłowali, opierając one na postanowieniach dekretu ministeryalnego z dnia 17. sierpnia 1861 l. 5184/M. St., a konieczność zmian wyprowadzając z pojęcia o stanowisku Wydziału; poczem zformułowali postępowanie manipulacyjne kassowe.

Ad IV. Czynności urzędowe władz kontrolujących po części odpadną, po części będą zupełnie zmienione na pod-

stawie nowych zarządzeń c. k. najw. Urzędu kontroli rachunkowej, (dekret z dnia 2. września 1861 l. 5225/654).

Wyłożeniem tych zarządzeń, ani uwagami przez nie w łonie Kommissyi spowodowanymi nie chcemy trudnić czytelników.

Gdy pertraktacya względem poszczególnych spraw funduszu krajowego już ukończoną została, postanowili zgodnie wszyscy Członkowie Kommissyi, jako każdy rodzaj wydatków, które z funduszu krajowego pokrywane być mają, jako też funduszków i zakładów ma być przedmiotem osobnej rozprawy, które w osobnych protokołach spisane będą. Wynikłe zaś z tych rozpraw ogólne zasady oddania, spisane będą w głównym protokole.

Stosownie więc do tego spisano osobne protokoły, dotyczące:

1. wydatków administracyjnych;
2. powszechnych publicznych szpitalów;
3. głównego lwowskiego szpitala;
4. szpitala Ś. Łazarza i Ś. Ducha w Krakowie;
5. zakładów humanitarnych, a mianowicie domu sierot i kalek w Krakowie, i szpitala w Czerwonogrodzie;
6. rządowego zakładu podrzutków we Lwowie;
7. wydatków na szczepienie ospy;
8. budowy dróg krajowych;
9. wydatków na podwozy i konkurencyi do kosztów przemarszu wojska;
10. kosztów kwaterowania wojska, transportów, rekrutacyi i konskrypcyi;
11. kwaterowania żandarmeryi;
12. wydatków szubpasowych;
13. wydatków na cymantowanie miar i wag;
14. zakładów poprawczych w Wiśniczcu i we Lwowie;
15. funduszu wsparcia podupadłych;
16. premiiów za zabite zwierzęta drapieżne;
17. stypendyów płaconych z funduszu krajowego;
18. konkurencyi do różnych wydatków, a mianowicie do stawiania i utrzymywania słupów granicznych;
19. funduszu na oświatę krajową;
20. funduszu Kościuszkowskim zwanego;
21. krakowskiego funduszu „pokładnem“ zwanego;
22. krakowskiego funduszu kwatrunkowego;
23. krakowskiego funduszu kanałowego;
24. funduszu chrzanowskiej gminy izraelickiej.

Za dalekoby nas poprowadziło iść w ślad za Kommissyą w obszernych pertraktacyach w sprawie tylu funduszków. Ograniczymy się tylko na tem, że co do niektórych funduszków dotkniemy najważniejszych punktów i zapiszemy niektóre uwagi Delegowanych.

W rozprawach miano zawsze na uwadze istotę i cel poszczególnego funduszu, stosunek dotychczasowy władz rządowych lub właściwych korporacyj, tudzież potrzebę odgraniczenia zakresu działań władz rządowych od działań

Wydziału krajowego, gdzie takową wskazuje stanowisko Wydziału statutem krajowym określone.

Do 2. Zakłady leczenia chorych. W sprawie powszechnych publicznych szpitali (nie ma tu mowy o Szpitalu powszechnym, lwowskim i krakowskim, które będą przedmiotem oddzielnej pertraktacji), należy na zasadzie istniejących potąd przepisów i rozporządzeń do c. k. Namiestnictwa jako władzy politycznej, nadzor pod względem policyi zdrowia, kierownictwo i zarząd tych zakładów, uznanie szpitalów powszechnymi, ustanowienie dziennej należności, za leczenie i pielęgnowanie chorych opłacać się mającej, exekucya niezapłaconych należności i zarządzenie zwrotu opłat za chorych cywilnych i wojskowych, nie będących w stanie płacenia, badanie rachunków za pomocą c. k. Izby obrachunkowej, zatwierdzanie licytacji o dostarczanie wiktów dla chorych, mianowanie i zatwierdzanie lekarzów i t. d., i t. d.

Zważywszy te attribucye c. k. Namiestnictwa i podległych mu władz politycznych, oświadczyli Delegowani Wydziału krajowego, że na przyszłość dla reprezentacji krajowej winni są zastrzedz wpływ tak co do administracji zakładów istniejących, jakoteż co do pertraktacji względem założenia nowych, a to w następujących kierunkach.

1. Przy zamierzonym zaprowadzeniu podobnych zakładów prawo uznania zakładu za publiczny, obecnie Rządowi służące, przejśćby powinno na Sejm, przyczemby jednak poprzednio porozumieć się należało z Rządem w sanitarno-policyjnym względzie.
2. Wydział krajowy będzie miał wyłączne prawo oznaczenia i regulowania taks za pielęgnowanie chorych, niemniej potwierdzanie czynności do administracji się odnoszących, a dotąd przez władze rządowe potwierdzanych, jak n. p. oddanie dostarczania wiktów w ręce przedsiębiorców itd.
3. Wydział krajowy miałby utrzymywać ewidencję i wpływać na zarząd funduszami podobnych, przez fundusz krajowy po większej części wspieranych zakładów dla chorych.
4. Zatrudnienia Wydziału krajowego takiemiż publicznymi zakładami wymagają oznaczenia, w jakiej mierze służyć będzie onemu wpływ na fundacyjny lub prywatny majątek takichże zakładów? dalej oznaczenia względem zastępowania takich zakładów na zewnątrz, względem mianowania urzędników i sług; przyczem należałoby Wydziałowi przyznać wpływ w wypadkach rozstrzygania co do obowiązku zwrotu kosztów przez leczonego w zakładzie, a płacić mogącego chorego, lub co do obowiązku zwrotu kosztów ze strony jego przynależących.

Co do żądanego na przyszłość samodzielnego oznaczenia taks pielęgnowania chorych, odpowiedziała Kommissya rządowa Delegatom Wydziału krajowego że w tej mierze wpływ Rządu, a względnie Namiestnictwa, do którego dotyczące pertraktacje dotychczas odsyłano, musiałby być zachowany, gdyż idzie tu nie tylko o interesa funduszu krajowego, lecz także o zapewnienie skuteczności takich zakładów w ogóle dla potrzebujących pomocy obywateli Państwa, i ponieważ nawet pominąwszy to, przy oznaczeniu wysokości taksy kuracyi jeszcze inne fundusze jako to: fundusz policyjny, fundusz bezpieczeństwa, skarb wojskowy i t. d. mogą mieć udział; przyczem jeszcze i to uwzględnić należy, że Namiestnictwo ma przez organa swoje także środki do dyspozycyi, ażeby zachodzące ogólne stosunki sanitarne,

lokalne i cen zbadać i osądzić można, prócz tego i to jest ważne, że zakłady dla chorych nie mogą być uważane jako przemysłowe, lecz jako humanitarne zakłady, które według prawnych postanowień nie mogą mieć zysków na celu.

Na to odpowiedzieli Delegowani Wydziału krajowego:

„Z administracji funduszu krajowego jako głównie interesowanego przy oznaczeniu taksy utrzymania chorych, która najpierw fundusz krajowy w zastępstwie nie mogących płacić dotyka, wypływa samo przez się uprawnienie do stanowienia tejże. Mogąca powstać obawa, żeby taksa nie była za wysoko ustanowiona, a w skutek tego spółkonkurujące fundusze eraryalne szkody nie poniosły, odpada, jeżeli się uwzględni, że właśnie na fundusz krajowy spada po większej części zwrot kosztów kuracyi, i że przeto powinno być jednym z najgłówniejszych starań funduszu krajowego, ciężar dotykający tenże fundusz na minimum ograniczyć.“

„Zarzut, że takie zakłady nie powinny przynosić zysku, może być tylko o tyle słuszny, o ile idzie o pielęgnowanie chorych według najniższej klasy, zaś względem wyższej klasy nie może takowy mieć znaczenia, gdyż każdemu wolno rzec się lepszemu i kosztowniejszemu utrzymaniu lub wybrać takowe; w którym to razie płacenie wyższej, nawet z zyskiem dla zakładu połączonej taksy byłoby usprawiedliwione.“

„Jeżeli te zarzuty, podniesione ze strony Delegatów Wydziału krajowego uwzględnione będą, to w skutku tego zakłady dotyczące winne będą na przyszłość w celu ustanowienia taks podania swoje w drodze władz, którym bezpośredni dozór przysłuza, przesyłać Wydziałowi krajowemu, który jest rzeczywiście w położeniu zasięgnięcia dat do decyzji potrzebnych, w krótkiej drodze, albo w razie potrzeby za współdziałaniem władz monarchicznych.“

„Gdzie pojedyncze akty administracyjne, jako: liwerunki, dostarczenie wiktów i t. d. dotąd przez władze rządowe potwierdzane były, dotychczasowa czynność władz rządowych przeszłaby na Wydział krajowy.“

„Co do ewidencji i wywierania wpływu ze strony Wydziału krajowego na obrót funduszy tych zakładów zgodzono się na to, że rachunki z kosztów kuracyi, które nie mogą być ściągione, mają nadal być odsełane bezpośrednio do Wydziału krajowego.“

Gdy majątek zakładów dla chorych składa się:

- a) z majątku fundacyjnego, który tworzą tu i owdzie realności (budynki), w których szpitale są umieszczone, i czynne kapitały,
- b) ze zwracanych kosztów od chorych, płacących za siebie, i
- c) z pobieranych zwrotów kosztów utrzymania, które za nie mogących płacić fundusz krajowy ponosi, a które tworzą największą część dochodu; dalej gdy cały ten majątek zbiorowo się administruje i oblicza, a Wydział krajowy nie tylko rachunki odnośne będzie odbierał, lecz także w owych przypadkach, w których co do pojedynczych aktów administracyjnych, dotąd przez władze rządowe zatwierdzanych, przypadnie mu czynność tych estatnich, przeto będzie tenże Wydział w możności oceniania obrotu całego majątku i wpływania nań w razie potrzeby za pomocą przynależnych władz rządowych.

Pod względem mianowania urzędników, lekarzy i sług zakładów, które obecnie częścią w skutek przyjętego zwyczaju, częścią na mocy specjalnych przepisów, jakie Wy-

działowi krajowemu mają być udzielone, albo od władz obwodowych, albo od Namiestnictwa wychodziło, uznano za rzecz usprawiedliwioną, ażeby na przyszłość Wydział krajowy, o ile nie idzie o mianowanie urzędnika komunalnego, wszedł w zakres działania władz obwodowych i Namiestnictwa, że jednak mimo to przysługujący władzom rządowym sanitarno-policyjny dozór ma być i nadal wykonywany.

Co się tycze zastępowania zakładów, należałoby i nadal dotychczasowe zobowiązanie c. k. Prokuratury skarbowej w swej mocy pozostawić.

Niema również żadnego powodu, ażeby Wydziałowi krajowemu przyznać wpływ w rozstrzyganiu o obowiązku płacenia chorego opłatę ponieść mogącego, albowiem fundusz krajowy jest tylko obowiązany do ponoszenia kosztów za tych, którzy płacić nie mogą, ten przeto przedmiot ściśle wzięwszy wcale go nie dotyka, bo następnie wychodzi się z zasady, że każdy do szpitala przyjęty jest w możliwości płacenia, i w skutek tego próbuje Rząd zawsze osiągnąć koszta kuracyi, a dopiero wtedy, gdy się to nie uda, proponuje się w rachunku tych kosztów, których ściąganie okazało się niemożliwym, przekazanie takowych na fundusz krajowy.

Według tego znajduje się Wydział krajowy w możliwości strzeżenia interesu funduszu krajowego; w tych bowiem przypadkach, w którychby kroki do ściągania kosztów poczynione wydawały się niedostatecznymi, może zażądać przedsięwzięcia dalszych.

Nareszcie wtedy dopiero jest mowa o przyjęciu kosztów na fundusz krajowy, gdy wszystkie Rządowi przysługujące kroki względem ściągania takowych, rozbijają się o niemożność płacenia, co ostatnie musi być udowodnione Wydziałowi krajowemu.

Odnosnie do reskryptu Ministerstwa Stanu z dnia 10. września 1761 l. 15810 względem przekazania na fundusz krajowy kosztów za przynależnych miejskich i żydowskich gmin w całej Galicyi, którzy opłat składać nie są w stanie, Członkowie Wydziału krajowego wnieśli, co następuje:

Koszta kuracyi za ubogich chorych z miejskich i żydowskich gmin stosownie do będącego jeszcze w mocy obowiązującej dekretu Kancelaryi nadwornej z dnia 25. stycznia 1844. l. 1024. tudzież praktykowanego w Wschodniej Galicyi postępowania, ponoszą dotyczące gminy miejskie i żydowskie, i tylko koszta, których ściągnąć niepodobna, a które dawniej w drodze repartyeyi obwodowej pokrywano, przyjmuje fundusz krajowy.

W dawnym zaś krakowskim okręgu administracyjnym przekazywano wspomniane obadwa gatunki kosztów kuracyi na fundusz krajowy. Po zaszłym w wrześniu 1860 r. połączeniu obydwóch okręgów administracyjnych Galicyi w spólny okręg lwowskiego Namiestnictwa, c. k. Namiestnictwo chcąc usunąć tę różnicę, rozszerzyło reskryptem z dnia 31. grudnia 1860. l. 52141 przepisy istniejące względem kosztów leczenia ubogich chorych gmin miejskich i żydowskich w lwowskim okręgu administracyjnym jako normę także na dawny krakowski okręg administracyjny. Rekursa od miast tego ostatniego okręgu administracyjnego z tego powodu nadechodzące, wywołały wydany przez wysokie c. k. Ministerjum Stanu, pod dniem 10. września 1861. l. 15810, do Namiestnictwa wystosowany reskrypt, którym postępowanie zachowywane względem tych kosztów przez dawny krakowski rząd krajowy jako odpowiednie myśli wydanych w tym względzie przepisów uznano i zarządzono, ażeby

według niego zmienić istniejące w lwowskim okręgu administracyjnym rozporządzenie, i cały okręg namiestniczy pod tym względem na równi postawić.

Wydział krajowy ma, jak już kilkakrotnie wyrzeczone, objąć fundusz krajowy tylko z temi prawnymi zobowiązaniami, jakie w czasie wydania statutu krajowego na nim ciążyły. Już z tego samego powodu, nie mogą później wydane rozporządzenia, któremi nowe ciężary na fundusz krajowy włożono, obowiązywać Wydział krajowy, co także do rozporządzenia, o którym mowa, da się zupełnie zastosować, takowe bowiem jako nowe prawne postanowienie uważane być musi.

To co się powiedziało, jest tem jaśniejsze, jeżeli się uwzględni, że Wydział krajowy zaraz po otrzymanem poleceniu od Sejmu krajowego, oświadczył swą gotowość do objęcia funduszu krajowego.

Gdy się dalej weźmie na uwagę, że wysokie Ministerjum w czasie, gdy udzielona krajowi konstytucya w życie weszła, nie było już uprawnione w własnym zakresie działania wydać takie, fundusz krajowy tak mocno obciążające postanowienie, to nie może zadziwiać, jeżeli Wydział krajowy już tutaj sobie zastrzega, że nie może uważać powyższego rozporządzenia za obowiązujące, a ze względu na to, iż takowe dopiero z pierwszym kwartałem 1862. ma wejść w życie, wnosi natychmiast prośbę, ażeby jego moc obowiązująca tymczasowo zawieszoną została.

Na to odpowiedział c. k. Wice-Prezydent Namiestnictwa, że wspomniane rozporządzenie nie w tym zamiarze wydane zostało, ażeby nowe prawne postanowienia zaprowadzić, lecz miało jedynie na celu usunąć owo niejednostajne postępowanie, jakie w skutek rozmaitego pojęcia dekretu Kancelaryi nadwornej z dnia 25. stycznia 1844. l. 1024 w obydwóch okręgach administracyjnych Galicyi w życie weszło.

W skutek tego nie można je bynajmniej uważać za nowe prawne postanowienie, lecz tylko jako objaśnienie powołanego, niewątpliwie w mocy obowiązującej będącego przepisu; może więc ze względu na to, będą Delegaci Wydziału krajowego widzieć się spowodowanymi od założonego zastrzeżenia odstąpić.

Gdy jednak Delegowani Wydziału krajowego mimo to oświadczenie sądzili, że należy im pozostać przy zastrzeżeniu, przeto uczynił c. k. Wice-Prezydent Namiestnictwa dalszą uwagę, że gdy Wydział krajowy o wspomnionem rozporządzeniu wysokiego Ministerstwa Stanu nie został w drodze urzędowej zawiadomiony, zarządzane będzie urzędowe zawiadomienie.

Po utrzymaniu treści rozporządzenia ministeryalnego Wydział krajowy przesłał przeciw pomienionym fundusz krajowy obciążającym zarządzeniom przedstawienie do N. Pana (pod dniem 22. stycznia 1862), odebrał atoli w odpowiedzi bezpośrednio od Ministerjum Stanu reskrypt z dnia 7. marca r. t., l. 2953 z oznajmieniem, jako w mowie będące rozporządzenie uważać należy za następstwo dawniejszych prawomocnych postanowień, a przeto prośba Wydziału pozostanie bez dalszego skutku.

Do 3. Lwowski szpital powszechny dzieli się na cztery zakłady, a dla funduszy tych zakładów oddzielne prowadzą się rachunki.

Te zakłady są:

1. zakład leczenia chorych;
2. zakład obłąkanych;

3. zakład położniczy i
4. z zakładem leczenia połączona medyczno - chirurgiczna klinika dla kształcenia chirurgów, tudzież oparta o zakład położniczy praktyczna szkoła kształcenia akuszerów i akuszerok.

Wszystkie zakłady mają wspólną administrację pod kierunkiem dyrekcyi, i są teraz pod bezpośrednim nadzorem i naczelnym kierunkiem c. k. Namiestnictwa.

Są one nie tylko dla miejscowych, lecz także dla zamiejscowych chorych przeznaczone.

Gdy trzy pierwsze zakłady względnie dostarczania środków dotyczą funduszu krajowego, przeto takowe przede wszystkim na względzie mieć należy, a na kliniczny medyczno - chirurgiczny zakład dlatego tylko uwagę zwrócić potrzeba, iż znajduje się w tej samej lokalności i pod tą samą dyrekcją.

Należytości opłacane przez chorych lub tych, którzy za nich płacić są obowiązani, objęte są w taksie kuracyi, podzielonej na trzy klasy; ostatnią klasę ustanawia periodycznie c. k. Namiestnictwo. Wyjątek zachodzi tylko co do miasta Lwowa: miasto to bowiem za leczonych tamże ubogich chorych miejscowych nie kwotę według taksy przypadającą opłaca, lecz tylko do ponoszenia owych przy administracyi w ogóle okazujących się niedoborów jest obowiązane, któreby pokryte być nie mogły z własnych środków zakładu, do których wszakże w szczególności należy przyzwolona na ten cel piąta część należytości z lwowskiego myta rogatkowego.

Zakłady ad 1., 2. i 3. są spółwłaścicielami gmachu, w którym są umieszczone, tudzież inwentarza (fundus instructus). Mają one także wspólne źródła dochodu i wspólne ciężary.

Dyrektora, tudzież prymaryusza zakładu położniczego i prymaryusza oddziału internów, nakoniec prymaryusza chirurga mianuje Jego C. K. Apostolska Mość, ponieważ te posady są tylko wypływem piastowanych, równocześnie im nadawanych posad professorskich.

Po obszernem wyłożeniu dotkniętego tu pokrótce stanu rzeczy stawiano pytanie: czy administracja zakładu leczenia ma przejść na Wydział krajowy? a według zdania Kommissyi byłaby stopa przyczyniania się pojedynczych funduszy do utrzymania tego zakładu owym względem, któryby przy rozstrzygnięciu tego pytania najwięcej przeważał.

Trzyletnie przecięcie rzeczywistych wydatków wspomnianych zakładów wynosi 74.633 złr. 43 kr. Gdy na pokrycie takowych z funduszu krajowego przeznaczone kwoty wynoszą 65.208 złr. 26 kr.; gdy przeto fundusz krajowy więcej niż w $\frac{4}{5}$ do utrzymania wspomnianych zakładów się przyczynia, a prócz tego zakład położniczy i zakład obłąkanych już jako zakłady krajowe uznane zostały; przeto wniesione przez Delegowanych żądanie, ażeby administrację tych zakładów Wydziałowi krajowemu oddano, zdawało się usprawiedliwione.

Jeśli ten sposób widzenia miał być za słuszny uznany, określono wpływ, jakiby Wydziałowi krajowemu na przyszłość względem tych zakładów przysłużył.

Wykonywane obecnie przez c. k. buchhalteryę rządową czynności kontroli względem zakładu chorych, zakładu obłą-

kanych i zakładu położnic, musiałyby przejść w zupełnej objętości na buchhalteryę krajową; dozór przez c. k. Namiestnictwo nad administracją i obrotem majątku wykonywany, ma przejść na Wydział krajowy.

W szczególności uczyniono tu uwagę, że obrachunki z magistratem z powodu przydzielonej szpitalowi tytułem dochodu piątej części miejskich należytości myta rogatkowego, na przyszłość przez Wydział krajowy mają być przedsiębrane. Także wymiar legatów przymusowych dla szpitala powszechnego według norm dotychczas istniejących musiałby wychodzić od Wydziału krajowego.

Co się tyczy nakoniec mianowania lekarzy i urzędników tych zakładów, to w owych przypadkach, w których

- a) prawo mianowania jest zastrzeżone dla Jego C. K. Mości. nie nastąpi, jak się to rozumie, żadna zmiana.

Dotyczące jednak propozycje wychodzić będą od Wydziału, z którym także porozumiewać się należy w propozycjach, gdzie chodzić będzie o nadanie takiej posady, z którą według istniejących postanowień ipso facto także służba w szpitalu jest połączona; zaś

- b) zakres działania wysokiemu Ministerstwu względem obsadzeń przysługujący, przeszedłby nieuszczerplony na Wydział krajowy.

Co do kliniczno - medyczno - chirurgicznego zakładu naukowego, który jest zakładem Państwa, nie może, jak się samo przez się rozumie, Wydziałowi krajowemu z wspomnianym wyżej ad a) wyjątkiem, żaden wpływ być przyznany.

Do 4. Zakłady leczenia chorych w Krakowie. Do publicznych zakładów leczenia chorych w Krakowie należy:

- I. szpital Ś. Łazarza;
- II. szpital Ś. Ducha.

I. Szpital Ś. Łazarza zawdzięcza swój początek fundacyom dobroczynnym. Był on lokalnym zakładem Sióstr Miłosierdzia dla miasta Krakowa, lecz według statutu byłego rządu Rzeczypospolitej krakowskiej z r. 1839. uznanym był jako główny i powszechny szpital krajowy, który się dzielił na trzy oddziały, mianowicie:

1. szpital dla sporadycznych chorych,
2. zakład położniczy, i
3. zakład podrzutków.

Szpital Ś. Łazarza, reskryptem byłego krakowskiego Rządu krajowego z dnia 19. kwietnia 1857. l. 37.161 został ogłoszony jako zakład publiczny. wskutek czego, tudzież z mocy rozporządzenia z dnia 16. września 1857. l. 19.900 wszystkie koszta, których od chorych seiągnąć nie można, pokrywają się z funduszu krajowego.

Z przyjęciem wspomnianego szpitala do rzędu zakładów publicznych wyrzeczono równocześnie, że postanowienia, dla takowych w ogóle istniejące, stosują się także zupełnie do tego szpitala.

Wspomnione trzy zakłady posiadają wspólnie znaczny majątek fundacyjny, składający się z dóbr i z hipotekowanych po większej części kapitałów, które częścią w okręgu krakowskim, częścią w królestwie Polskim są położone, i w różnych czasach przez kilku dobroczyńców wspomnianemu szpitalowi ofiarowane zostały.

Mimoto własne dochody ogółem wzięte nie wystarczają na potrzeby wszystkich trzech zakładów.

(Ciąg dalszy nastąpi.)